

## Abstrakt

Cílem práce je analyzovat konkrétní rituální prvek, tzv. omývání úst, objevující se v mnoha rozmanitých rituálech starověké Mezopotámie a jeho vliv na status rituálního objektu. Namísto zobecňování funkce tohoto prvku na základě eponymního Rituálu omývání úst pro uvedení kultických soch se práce tomuto rituálnímu aktu věnuje v celé šíři jeho užití. Autorka předpokládá silně metaforický charakter omývání úst a analyzuje koncept čistoty stojící v jeho základu. Zároveň pozoruje modifikace jeho významu v závislosti na rituálním kontextu a nabízí jejich typologii.

Následná případová studie je věnována Rituálu pro potažení tympánu. Detailní analýza pramenů odkrývá možný vývoj rituální tradice i podobnosti tohoto rituálu s Rituálem omývání úst. Tento zvláštní vztah je zkoumán jako případ *interrituality*, konceptu navrženého Burkhardem Gladigowem. Božského statusu tympánu je dosaženo prostřednictvím rituálu, který záměrně využívá prvky běžné v rituálním uvádění kultických soch. Zvláštní postavení, které se tympánu dostalo v seleukovském Uruku, je uvedeno do souvislosti se širšími společensko-historickými změnami. Nabízená interpretace se tak metodologicky opírá o performativní přístup k rituálům, který akcentuje jejich dynamickou podobu a vztah ke společnosti.

Diskuse o mezopotámském konceptu božství a božských reprezentací tvoří nezbytný rámec pro analýzu vztahu mezi rituálním zacházením a statusem rituálního objektu. Sledovaná interritalita poukazuje na podobnost, ale nikoli totožnost rituálního ustavení tympánu jakožto božstva s rituálem určeným pro kultické sochy. Proto i tympán je svébytným typem božské reprezentace bez nutnosti vztahu k primárně antropomorfnímu božstvu.